

3-5 oktober, 2025

Evaluatieverslag:

CDA-CDU Jumelage Rotterdam

2025.

1 Inleiding & doel van het verslag

Dit evaluatieverslag is opgesteld door Ioannis Kavvadias, secretaris van de CDA Buitenlandcommissie Zuid-Holland, met als doel een goed overzicht te geven van de organisatie, uitvoering en resultaten van de 44e CDA-CDU Jumelage, gehouden in Rotterdam van 3 tot en met 5 oktober 2025. Het verslag dient als intern document voor de CDA Buitenlandcommissie Zuid-Holland (BuCo ZH), met aanbevelingen om toekomstige jumelages efficiënter, duidelijker en beter gestructureerd te organiseren.

2 Voorbereidingsfase (mei-juni)

In mei 2025 werd Ioannis Kavvadias door Marieke Mol, toenmalig voorzitter van het CDA-Rotterdam geïntroduceerd aan Cees Bremmer, voorzitter van de BuCo ZH. Na dit contact werd besloten dat Ioannis de rol van communicatieve schakel en operationeel coördinator op zich zou nemen, om de brug te vormen tussen CDA Rotterdam en de BuCo ZH. Het eerste team bestond uit Cees Bremmer, Ton Lutter (voormalig secretaris) en Ioannis Kavvadias vanuit de BuCo ZH en Nahida Bom en Antoine van den Oever vanuit het CDA Rotterdam bestuur. Tijdens de jumelage zelf waren ook Thijmen de Vries, Bernard van Meeteren, Sirius Bom, en Ugur Tultak actief betrokken bij de praktische uitvoering.

Het thema van de jumelage, 'Weerbaarheid', werd via Marieke Mol geïntroduceerd en al vroeg bevestigd als centrale lijn van het programma. Dit thema sloot goed aan bij zowel de politieke actualiteit als bij de identiteit van Rotterdam als veerkrachtige stad. Het vooraf vastgestelde budget van €4.000 bleek echter al in deze fase te beperkt ten opzichte van de verwachte kosten voor locaties, verblijf en logistiek. Cees en Ton leverden op basis van eerdere jumelages inzichten en advies, terwijl Ioannis de communicatie en coördinatie verzorgde richting CDA Rotterdam.

3 Organisatiefase (juli–september)

De communicatie met de CDU-delegatie, geleid door Wolfgang Quirin, begon kort voor de zomer en liep door in juli, augustus en september via telefoon en e-mail. De contacten met de Duitse delegatie over de voortgang van het programma verliepen goed. Zij beperkten zich tot het communiceren van wensen, waaronder het bespreken van de a.s.Nederlandse Kamerverkiezingen, voldoende tijd voor stadsverkenning in Rotterdam en specifieke wensen voor de hotelkamers.

Enkele hier te noemen knelpunten betroffen het budget, de interne taakverdeling en de late afstemming van praktische zaken. Het te beperkte budget werd grotendeels opgeslokt door de conferentielocatie en het hotel, waardoor geplande nevenactiviteiten moesten worden geschrapt of vervangen door gratis alternatieven, zoals een stadstour en een ontvangst in het stadhuis. Daarnaast verliep de samenwerking met CDA Rotterdam, een enkel punt daar gelaten over het algemeen goed. Eén van de lokale contactpersonen was bijvoorbeeld greuime tijd afwezig, waardoor belangrijke taken soms later dan gewenst werden uitgevoerd. Daardoor moesten in de zomer en september soms ad hoc oplossingen worden gevonden in een periode waarin veel locaties al volgeboekt waren en andere zaken al liepen.

Verder ontstonden onverwachte kosten door wensen van de Duitse delegatie t.a.v. de accommodatie. De taakverdeling tussen de BuCo ZH en CDA Rotterdam bleek onvoldoende helder gedefinieerd. Mede doordat de BuCo ZH in transitie is en buiten de voorzitter en secretaris nu nog weinig actieve leden kent. In de praktijk namen Ioannis Kavvadias en Nahida Bom het grootste deel van de logistiek, communicatie en coördinatie op zich, met inhoudelijke begeleiding van Cees Bremmer en Ton Lutter. De organisatorische perikelen die zo'n bewerkelijk "event" als een jumelage altijd meebrengt zijn uiteindelijk goed opgevangen.

4 Uitvoering van de jumelage (3–5 oktober)

De jumelage vond plaats van 3 tot en met 5 oktober 2025. De CDU-delegatie bestond eerst uit vijftien deelnemers en vervolgens uit veertien deelnemers, waarvan één eerder vertrok. Aan CDA-zijde waren op de vrijdag elf leden aanwezig tijdens de openingsbijeenkomst in het stadhuis. De conferentie op zaterdag in de Pelgrimsvaderkerk in Delfshaven trok 35 bezoekers, exclusief de CDU-delegatie. De zondag werd afgesloten met een kleinschalige reflectie met dertien CDU'ers en drie CDA'ers.

Tabel 1: Overzicht presentie CDA–CDU deelnemers

Datum	Locatie / Activiteit	Aanwezigen CDU-delegatie	Aanwezigen CDA / Overig NL	Totaal aantal deelnemers	Opmerkingen
Vrijdag 3 okt	Stadhuis Rotterdam – officiële opening en diner	14 deelnemers	11 CDA-leden en bestuurders	25	Openingsbijeenkomst, welkom door CDA Rotterdam en Buitenlandcommissie Zuid-Holland
Zaterdag 4 okt	Pelgrimsvaderkerk, Delfshaven – conferentie “Resilience in Modern Society”	14 deelnemers	30 overige CDA-leden, genodigden en externe sprekers, waaronder enkelen niet aangemeld	44	Inhoudelijk hoofdprogramma, drie panels en netwerkborrel
Zondag 5 okt	The Usual Hotel – afsluitende reflectie en koffiemoment	13 deelnemers	3 CDA-leden, waaronder de organisatie	16	Informele afsluiting, evaluatie en vooruitblik naar Bonn 2026

De inhoudelijk-programmatische invulling verliep sterk tijdens de gehele jumelage. De bijdragen van o.a. Robert Bosch, Axel Voss, Ingeborg ter Laak, Maurice Adriaensen, Annelies van Vark, Stefan Mastenbroek en Rik de Ruiters zorgden voor betekenisvolle discussies over democratische weerbaarheid, solidariteit, partijstandpunten, technologie en defensie. Hoewel er enkele kleine organisatorische problemen waren op de zaterdag, zoals een koude zaal, of defecte microfoons werd de conferentie positief ontvangen. Wim van de Camp toonde zich een uitstekend dagvoorzitter en wist elke situatie in goede banen te leiden.

Door een last-minute faillissement van het geboekte restaurant moest op 3 oktober ad hoc een nieuw etentje worden geregeld. Ioannis Kavvadias wist op de avond zelf een alternatief te vinden, waardoor het gezamenlijke etentje alsnog doorging. Tijdens de uitvoering verliep de intensieve samenwerking tussen Cees en Ioannis meer dan goed. Nahida Bom leverde waardevolle praktische ondersteuning in de laatste dagen voor het evenement. Sirius Bom, Ugur Tultak en Thijmen de Vries ondersteunden fysiek tijdens de jumelage.

5 Evaluatie & leerpunten

De jumelage werd over het algemeen als zeer geslaagd ervaren. Met een prima sfeer! De thema's, sprekers en inhoud sloten goed aan bij de politieke realiteit en bij de waarden van de christendemocratie. De Duitse delegatie sprak waardering uit voor de warme ontvangst en de inhoudelijke diepgang. De belangrijkste succesfactoren waren de inzet en kennis van Cees Bremmer en Ton Lutter, de uitstekende organisatorische planning van Ioannis Kavvadias evenals de toewijding van Nahida Bom.

Desondanks kwamen ook enkele structurele verbeterpunten naar voren met het oog op toekomstige jumelages in Zuid-Holland. De taakverdeling tussen CDA Rotterdam en de BuCo ZH bleek achteraf op sommige punten nog onvoldoende helder vastgelegd, zoals bijvoorbeeld t.a.v. de kostenverdeling. Daarnaast compliceerde een wisseling in het bestuur van CDA Rotterdam eerder gemaakte afspraken waardoor het budget voor CDA Rotterdam met een beperkt aantal leden en kleine fractie niet voldoende bleek. Dat alles neemt niet weg dat de organisatie gesmeerd verliep en de organisatoren met veel voldoening op de jumelage terugkijken.

6 Aanbevelingen voor toekomstige edities

- 1. Stel vroegtijdig een duidelijk organisatieteam samen met heldere taakverdeling, verantwoordelijkheden en deadlines.*
- 2. Hanteer een realistisch budget gebaseerd op de kostenstructuur van de gaststad, inclusief reservering voor onvoorziene uitgaven, te overwegen is een bescheiden eigen bijdrage van deelnemers.*
- 3. Formaliseer de samenwerking tussen de BuCo ZH en de lokale afdeling: maak vooraf afspraken over taken, communicatie, kosten en besluitvorming.*
- 4. Communiceer tijdig en transparant met de CDU-delegatie over wederzijdse verwachtingen, inclusief financiële bijdragen en praktische wensen.*
- 5. Behoud een vast communicatieformat (bijv. gedeeld document of vergadernotulen) voor overzicht en continuïteit.*
- 6. Bouw een netwerkbestand op van betrouwbare locaties, partners en leveranciers om toekomstige kosten te beperken.*
- 7. Overweeg om een draaiboek of handboek op te stellen voor toekomstige jumelages, inclusief checklist en tijdlijn.*

7 Conclusie

De 44e CDA-CDU Jumelage in Rotterdam was een waardevol en betekenisvol evenement dat de banden tussen beide partijen verder heeft versterkt. Ondanks organisatorische uitdagingen en beperkte middelen is het weekend succesvol verlopen dankzij de inzet van de betrokkenen, Cees Bremmer en Ioannis Kavvadias voorop, en de inhoudelijke kwaliteit van het programma. De opgedane ervaringen vormen een solide basis voor verdere verbetering en verfijning van toekomstige jumelages, te beginnen met de editie van 2026 in Bonn. And last but not least, zonder de gewaardeerde provinciale ondersteuning was dit evenement niet mogelijk geweest!

Rotterdam 4 november

*Cees Bremmer
Voorzitter CDA Buitenlandcommissie Zuid-Holland*

*Ioannis D. Kavvadias
Secretaris CDA Buitenlandcommissie Zuid-Holland*

